

1663.

1. Beckmann, Joh. Valth: *De juris dictione pariter*
2. Beckmann, Joh. Valth: *De juramento litis decisio-
rio in specie et dicto.*
3. Beckmann, Joh. Valth: *De jurisconsulto*
4. Beckmann, Joh. Valth: *De natura atque dif-
ferentia actionum bonae fidei et stricti juris
in jure civili.*
5. Bicus, Adrianus: *De remissionibus.*
6. Beser, Adrianus: *De confessionibus*
7. Falckner, Johann Christophorus: *De jure compellendi
in delictis.*
8. Falckner, Joh. Christophorus: *De res debitorum interita.*
9. Falckner, Johann Christophorus: *De commodato.*
10. Fiderici, Johann Konradus: *De censibus*
11. Mullerus, Philippus: *De magistratuum minorum
constitutione.*

1663.

12. Olpinus, Severus Christophorus: De jure monasterium
13. Olpinus, Severus Christophorus: De potestate
proscriptum contra sacra semper inviolabili
14. Schönfeld, David: De arcibus senatus aristoc.
cratici
15. Richter, Christophorus Philippus: De contumacia
judiciali
16. Richter, Christophorus Philippus: De obstagio.
17. Richter, Christophorus Philippus: De retinenda
possessione
18. Richter, Christophorus Philippus: De actione
familialis et secundae.
19. Schröter, Ernestus Fredericus: De fidelitate. disputatio,
continens explicationem lib. IV, V, VI et VII lib. II III
et quaestionum ad eos spectantium succinctam resolutionem

1663,

20. Schroeter, Ernestus Fridericus: De tempore.

21. ^{ant. 9} Schroeterus, Ernestus Fridericus: Funera ac privilegia
funerum. 2 exempl.

22. ^{ant. 9} Schroeter, Ernestus Fridericus: De novatione in spe-
cie sic dicta.

23. Schroeter, Ernestus Fridericus: Factum successorium
inter amicos diversimodumque liberis.

24. Schroeterus, Ernestus Fridericus: De renuntiacionibus.

25. ^{ant. 9} Schroeterus, Ernestus Fridericus: De Testamento.

26. Schroeter, Ernestus Fridericus: De notorio.

27. Stumpe, Georg Adamus: De necessaria defensione
in specie sic dicta.

28. Stumpe, Georg Adamus: De muto et surdo.

29. ^{ant. 9} Stumpe, Georg Adamus: De poenitentia et voluntatis

29. ^{ant. 9} ^{mutacione} Stumpe, Georg Adamus: De inofficioso Testamento
et hereditatis pectone

3/.

M

M

D
JCT
L

I

FR

1216.

~~XXVI.~~ 1663, 7

4.

DISSERTATIO INAUGURALIS
 JURIDICA
 DE
JURE COMPLI-
CUM IN DELICTIS.

7 /

Quam

D. T. O. M. A.

Ex Decreto & Suffragio

Magnifici, & Nobiliss. J.ctorum Ordinis

In Illustri hac Salana

(4)

PRÆSIDE

Viro Nobilissimo, Amplissimo, Consultissimo, & Excellentissimo

DN. JOHANNES CHRISTO-

PHORO Falefneri / J. U. D. & Prof. Publ.

Celeberrimo, Consiliar. Sax. Facultatis Juridicæ

& Scabinatus Assessore meritissimo.

Dno. Patrono, & Promotore suo omni honoris cultu

jugiter prosequendo.

PRO LICENTIA

Summum in Utroque Jure Doctoratus gradum, ejus-

demque Honores, Privilegia, & Insignia ritè
capessendi

Publicæ Eruditorum censura submittit

JOHANNES JACOBUS Suhmann / Haynoviâ Siles.

In Acroaterio Juridico

Ad diem Januar. Horis ante & pomeridianis.

JEN Æ, Litteris GEORGI SENGENVVALDI

ANNO M. DC. LXIII.

*1663. 7
Litteris Joh. Sengenvvaldi*

SERENISSIMO, ET CELSISSIMO
PRINCIPI AC DOMINO

DOMINO

BERNHARDO

Duci Saxoniae, Juliae, Cliviae ac
Montium, Landgravio Thuringiae,
Marchioni Misniae, Principi Comiti Henne-
bergiae, Comiti in Marcâ & Ravenspurgk
Dynastæ in Ravenstein.

Domino suo Clementissimo

Hanc Dissertationem Inauguralem

*In Studiorum suorum clementissimum
presidium & solatium*

devotissimâ, & humillimâ manu
offert, & sacrat

AUTOR.

D. O. M. A.

Antiquissimum & Rhadamanteum
 jus vocant prisci Philosophi, ut qui malè fecit
 malū ferat, h. e. malum passionis infligitur ob
 malum actionis. Malum autem infert aliquis
 vel totum, & obligationem istius damni solus in se deri-
 vat, vocaturque Principalis, vel in partem delicti, &
 sic etiam damni dati venit, propter malitiam suam no-
 tabiliorem, quæ ad damnum accessit, & Complicis no-
 mine circumfertur: Quia autem in æstimando delicto
 considerandum non tantum materiale ejus, delicti sc. læ-
 sio, damnum, & injuria, sed etiam formale, vitiositas ni-
 mirum actus atque *αἰτία*, inde alia solet damni corre-
 ctio esse respectu principalis, plerumque dolo agentis,
 alia cōplicitis, respectu cujus culpa, non raro etiam dolus
 notatur, prout læsio ex circumstantiis apparet. Non
 pari enim jure habēda *ἀδίκητα*, quæ destinato & impro-
 bo animo fiunt, & *ἁμαρτήματα* quæ provideri potuerunt,
 non tamen improbo animo fiunt, & tandem *ἀτυχήματα*,
 quæ nec provideri potuerunt, nec improbo animo ad-
 mituntur *Aristoteles 1. Rhet. 13.* quæ omnia maximè cir-
 ca complices frequentia sunt. Illorum E. Jura hīc in
 Dissertatione Inaugurali per transfennam tantum aspici-
 enda sisto, uberiorē hujus materiæ elegantis, & utilissi-
 mæ dilucidationem alii tempori reservaturus.

*magis huc referri
sunt servatura.*

I.

Complices dicuntur à πλικά, i.e. complicati, die gleich/
 sam an einander gefalten sind/ homines ejusdem gregis,
 Complices delicti, qui ejusdem delicti participes sunt,

A 2

die

die was mte einander gestiffet haben. Latiniùs : Gregales, Socii.
Cicero.

II.

Describi possunt, vel quorum culpa ad damnum datum directò facit, seu qui immediatè crimini suam causam in actu proximo dedere, scienter videl. & dolosè (cui dolo nõ æquiparatur lata culpa l. 1. C. ad L. Corn. de Sic. l. 53. pr. ff. d. Furt. l. 23. §. 2. ff. d. edilit. edict.) animo & proposito malefaciendi, quæ maleficia distinguunt l. 53. pr. ff. d. Furt. vel qui ipsi non quidem delinqvunt immediatè, sed quorum malitia notabilior ad damnum accesserit, & quorum culpa ad damni dati obligationem facit, ut sunt subsidium ferentes, scientes, participantes, consulentes, mandantes, juvantes, assistentes, ratum habentes, reticentes &c. qui omnes non tam ex alieno, quàm suo puniuntur delicto, tenenturque eo demum casu, quando revera damni simul causa fuerint, illudq; vel totum, vel proparte exortam sit. Et peccant vel faciendo, vel omitiendo.

III.

Faciendo pro Complici habetur I. delictum mandans, qui cum mandatario eadem pœnâ plectitur, & quandoq; graviori, præsertim in delictis atrocioribus, ubi mandatum per se punibile est pœnâ extraordinariâ, effectus etiam non secuto, in primis si mandatarius alioquin delictum non erat commissurus, sin aliàs idem facturus, mitius mandans punitur. Hoc autem mandatum intercedit vel expressè, vel tacitè, priori modo, si verbis animi sensa per vim imperativam exprimantur, ut: Fac hoc, Jubeo Te, additis nonnunquam minis: nõ feceris, gravem rem feras, &c. vel tacite. Tacitus jussus præsumitur in delicto alicujus familiæ, ubi in dubio illud consensu, & mandato domini factum creditur, maximè si ipsius interesse concernat. Sicut re ancipiti ancilla prægnans ex semine Domini præsumitur. Decius Decis. 5. præcipuè, cum Dominus hujus cognitionem habeat. Scrupulo enim occultæ societatis non caret, qui cum posset manifesto facinori obviare, illud tamen intermisit.

IV. Servus

IV.

Servus autem propter mandatum istud nihilominus punitur, cum coacta voluntas in maleficiis à pænâ non excuset *arg. l. 6. §. 3. l. 12. §. 11. ff. mandati. c. non est obligatorium d. R. Jam 6.* sed si non Domini interesse versetur, & de prævio mandato non clarè constet, vel per sufficientes præsumptiones illud probari nequeat, humaniùs est dicere illud non intervenisse, licet offensi famulus, vel amicus offendentem occiderit *arg. l. 23. C. d. probation.* non etiam potest contra mandantem inquiri de mandato, si mandatarius utpote principalis delinquens delitescat, aded, ut nec depositio Testium contra mandantem valeat, nisi insimul de mandatario deponant, de que illo plenè, verè & apertè constet, non tantùm per præsumptiones & indicia. Idem quoque de auxiliante, contra quem pariter de auxilio procedi non poterit, nisi constet de principali delinquente. Excusatur quandoque mandans, si ante mandatum peractum mandatario significet, quod illud perfici nolle. *Boer. decis. 262. n. 11. §. 12.*

V.

Complicum nomine II. veniunt, qui scienter delicto committendo consentiunt, ubi disting. aut enim tantummodò simplex est consensus, qui non punitur, aut verò quis consentit delicto per viam auctoritatis, & defensionis, & illum gravius puniri debere, dicit *Jul. Clar. lib. 5. sent. §. fin. q. 87. n. 4.* quàm ipsam delinquentem. Quid verò si delictum commissum ratificet, que rati habitio consensui, imò mandato ut plurimum, (excipitur enim causa matrimonialis, ubi nõ retrahitur *l. 13. §. 6. ff. ad L. Jul. de adult. l. 68. d. Jure dor. Nobiliss. Dn. D. Strauch diss. 2. §. 20.*) æquiparatur *Novenhahn d. Jure viduit. pag. 201.* an puniri debeat? commodè per distinctionem res declaratur: aut delictum principaliter committitur propter delinquentis libidinem, ut est adulterium, stuprum &c. (secus si fit propter injuriam mariti ad alterius instantiam) ubi locum non habet rati habitio, cum illud ipsum tantùm radicatum sit in vitiositate perpetrantis, aut verò solet committi ad offensionem & injuriam alterius, ut est Homicidium, quod per alium rati-

haberi potest, cujus nomine si fiat, quod in dubio præsumitur, pœnæ subijciendus est.

VI.

Maximè verò & propriè Complieum Titulo insigniuntur adjuvantes maleficos, opemque præstantes *S. 11. Inst. d. Furt.* auxilium autem fertur vel verbis, vel factis, & vel ante maleficio commissum, vel in ipso actu & tempore, vel post patratum scelus: Verbis opem fert ille, ex cujus præsentia insultatus redditur timidior, sive vim inferat ipse, sive non, dummodò auxiliandi animo se adjunxerit: Utpote acclamando contra insultatum, aggressorem incitando, & animando, aut quid simile efficiendo, quo magis sanguine humano ebrius incenditur, & ad occisionem cæco impetu impellitur. Item qui verba dat occidendo, donec occisor advenerit, & quibus denique aliquis machinas ad struendam alteri perniciem moliri possit; Sic in adulterio ejusdem supplicii vindictæ supponitur, qui dicis ad fallendum compositis maritum extra suos penates vocat, perducitque, & tamdiu fucato verborum malagmate detinet, donec complices ad uxorem ingressi cum illâ carnalis copulæ astus restinxerint. *Sfortz. Oddo Conf. 15. n.*

VII.

Factis variè adjumento aliis sunt. Regula tamen hæc generalis notanda, quod præstans auxilium in delicto ejusdè pœnæ reus fiat, cujus ipse Principalis, quando cum auxilio dedit causam maleficio, i.e. sua manu auxilium cooperativum præstitit sc. in actu proximo, secus si in remoto, ubi mitius in eum animadvertitur, qui ad actum proximum, & immediatum non pervenit. *Carpzov. pr. crimin. part. 1. q. 16. num. 36.* ubi emens venenum, sed non propinans, vel ab altero impeditus, vel ipse penitentiâ ductus extra ordinem proarbitrio Judicis, & ratione attentati vel relegatione, vel carcere, vel etiam mulctâ pecuniariâ plectitur, nisi subsit & penes hunc singularis dolus, qui in genere in delictis corrigendis sufficit *Carpz. d. tract. p. 1. q. 1. n. 30. arg. l. 15. ff. ad L. Corn. d. sic & ibi Gothofr. in not. l. 11. §. 3. ff. d. Injur. l. 5. C. d. accusationi, in quibus repetitur*

ritur: nihil interesse, utrum quis ipse occidat, an dolose occasione, & causam mortis præbeat, qui dolus ex proposito, & præcedenti tractatu profiliens tantum facit, ut & si plures (quid autem si multorum strages ob id instituat? vix hoc dicerem.) fuerint complices, omnes eadem ordinariâ penâ puniantur *l. 25. §. 9. ff. de Furtis*, indistinctè seu unicum seu plura fuerint v. c. in homicidio vulnera, sive unicum, sive omnia fuerint lethalia, & sive unus, sive plures vulneraverint, dummodò omnibus occidendi animus adfuerit, si verò tantum verberare sibi præsumferant, unusquisque tenetur de eo, quod fecit, non de homicidio per alium commissio. Et de ista voluntate omnium, non unius tantum, iudicetò constare debet, non præsumtivè, vel per suspensionem, nisi illa fuerit prægnans, quo casu ad torturam rapi potest, contra quem illa militat, si e.g. gladius ejus cruentus apparuerit, si solus rixæ armatus stricto ense se immiscuerit, & minis hostilibus adstantium turbæ fidem internecionis fecerit &c. An verò omnes in domo aliqua homicidii commissi, occidenti non certo, torqueri possint, ut interfectorem sistant, quæritur? Affirmant alii, alii ex familiâ volunt tormentis subjici eum; qui malæ famæ, & ejusdem delicti genere nobilitatus sit.

VIII.

Auxilium cooperativum diversis modis fit. 1. cum quis furioso gladium dederit, quo se, aut aliam certam personam occideret. 2. quando unus detinet, ut alter detentum interimere possit. 3. cum quis alio modo manibus, capillis tenendo, vel corpore auxilium immediatè & proximè in delicto præstiterit. 4. quando consilium directò tendens ad speciem alicujus injuriam, præceptum, & suggestionem ad maleficium suscipiendum alicui accommodaverit, ipsumque delictum statim propter hæc adminicula secutum sit. Aliàs si ex intervallo, non punitur, nisi crimen sit atrox, quod intentatum quoque coercetur, effectus licet exulet, de quo infra. Et hæc de ope ante delictum commissum.

IX.

In ipso actu & tempore opem fert assistens malefactori,

as

ut commodius faciat, & punitur, si particeps fraudis sit, quod præsumitur, si modò armatus adstet, licet nihil faciat. *Anton. Corsetus in suis singular. Lit. A.v. Auxilium.* Simpliciter verò adstans opem ferre non dicitur, nisi sit conscius, vel sceleris particeps. Adjumentum etiam in tempore commissi sceleris adferunt, qui sicariorum sarcinas custodiunt, dum illos ad sanguinem humanum fundendum scelesti pedes ferunt. *c. 6. §. hi quoque X. de Homicid.* si nimirum sciant, Homicidium instans, & committendum, non si ignorent, ubi mitius puniuntur *arg. §. 10. Inst. de Furt.* ignorantia enim facti excusat à delicto *l. 18. C. ad L. Jul. d. adult.* indè regula: tolle voluntatem, & erit omnis actus indifferens.

X.

Post maleficium commissum coadjutor audit, qui criminoso evadendi occasione suppeditat per fugam: Quicumque enim graviorum delictorum patrociniis se ausi fuerint immittere, similem cum delinquente pœnam & ipsi sustineant, cum idem sit, aliquem delinquere. & eum, qui talia peccavit, velle de manu legis eripere: sic miles reum de custodia eximens capite plectitur. *Perez ad Tit. C. d. Fals. mon. n. s. infim.* non per viam Justitiæ, uti faciunt Advocati, vel misericordiz, succurrens reo ad evadendum pro ipso Principi supplicando, qui non puniuntur; Excipe casum *l. 5. §. 2. C. ad L. Jul. Maj.* ubi supplicans Principi pro reo criminis læsæ majestatis perpetuâ notatur infamiâ. Et hic post maleficium commissum opem ferens non simili pœnâ, quâ principalis, afficiendus videtur, cum non tulerit opem ad delictum operandum, sed ad evadendum, speciale ergò meretur pœnam, quia propriè auxiliator non est. *Placa de delict. lib. 1. c. 16.* Sic in *L. 4. ff. ad L. Jul. d. vi priv.* qui coadunatis hominibus facit, quo minus quis producat in Judicio reum, & propter hoc in vincula conjectum emittentem, incidit in crimen læsæ majestatis *l. 4. ff. ad L. Jul. Maj.*

XI.

Post delictum quoque factum peccant Maleficum receptantes, & occultantes, ipsique alimenta præstantes, quod si
simpli-

simpliciter ipsi præsentur, suppeditans non punitur, sed ea ipsi post condemnationem debentur, si dolose delinquenti mutuo pecunia data, aut alimenta surrogata, de auxilio quis tenetur. *Reiger in Thesaur. pract. voc. delictum n. 56.* Receptans maximam suspicionem sceleris in se derivat, nisi cognatus vel affinis sit, qui recipitur l. 2 ff. d. Receptor u. bi recipientes vel veniam merentur, vel saltem leviori pænâ coërentur. *Job. Zanger in tract. de question. & tort. c. 2. n. 131.* si enim sanguinem suum quomodocunque redimere licet, utique & vitam suorum Cognatorum, & Affinium, In totum ergò non excusantur, sed multa pecuniaria ipsis imponitur. *Wesemb. paratit. ff. d. Receptor. n. 2.* prorsus quoque parentes & liberi excusandi videntur propter mutuum amoris æstus; si tamen indicium aliquod exoriatur contra sanguine conjunctos per receptionem, Judex suo arbitrio æstimabit, quomodo procedendum, partem fortean surreptor cum acceperint, aut scelerum societatem contraxerint l. 10. C. ad L. Fab. d. Plag. l. 39. §. 4. ad L. Jul. d. adult. ubi mulier ob Latronum societatem exilio mulcatur. An autem ille teneatur, qui privatorum delictorum reos occultat, quæritur? Affirm. videtur rubr. C. d. his qui latron. vel alios crim. reos occul. & l. ult. §. ult. ff. d. abig. *Wesemb.* tamen contrarium Judicatum esse refert in parat. d. recept. in fin. *Wesemb. disp. ad Pand. 31. d. 23.* aliàs idem fermè luunt receptatores, quod delinquentes per l. 1. ff. d. receptor. eo quod naturâ idem sit probare, & facere *Godofr. in not. ad d. l. Quintilian. declam. 225.* proximum existimat transfugis eum, à quo recipiuntur, cum sublati susceptoribus cupido grassantium conquiescat. Hinc *Hieronimus*: Non Fur solùm, sed ille reus tenetur, qui furti conscius, quærente possessore non indicat, & non tantùm perjuri, sed criminis tenentur, qui conscii cum sint, celant perjuriam.

XII.

Maxima ergò præsumtio oritur contra scienter receptantem malefactorem sibi non conjunctum, quod mandaverit, aut aliter correus fuerit, Graves etiam sapius dedere pœnas

B

recep-

receptatores. Zonaras misit ad Chosroën postulatam, ut dederetur sibi regni affector, qui Domino contraria cepisset arma, neve in semetipsum perniciosum exemplum statueret Chosroës. Sic Israëlita à Benjaminitis postulabant, ut dederent facinorosos, quo negato, Tribus fermè tota deleta, Philistæi ab Hebræis, ut Samsonem quasi maleficum sibi dederent. Lacedæmonii Messeniis bellum intulerunt, quod Inferfectiorem quendam Lacedæmoniorum non dederent, & alio tempore ob non deditos eos, qui missis ad sacrum virginibus vim intulerant, Ab Hernicis agri sui depopulatores tradi sibi postularunt Romani, & à Pænis Amilcarem, non illum nobilem Ducem, sed alium Gallos concitantem,

XIII.

Complices merentur etiam dici, qui de crimine participant, & lucrum inde quarunt. Qui cum fure partitur, dicitur in *cap. 4. X. d. Furr.* occidere animam suam, ut non fur solùm, sed ille quoque reus teneatur, qui ipsum non indicat propter lucrum. *B. Magnif. Ungepaner Decres. Tit. d. Furr. n. 6.* ita pena imposta statuto ludentibus comprehendit etiam participes in ludo. *Prosp. Farinac. pr. Crim. part. 3. q. 109. n. 37.* & cudeus monetam adulterinam, item scienter accipiens & participans penam capitis puniuntur. *Lud. Carer. p. 464. n. 25.*

XIV.

Non postremi Complicum sunt, in atrocioribus præsertim delictis indistinctè, qui consilia dant, pari penam puniendi. *Bald. in l. 1. C. d. serv. fugitiv. §. 11. Inst. d. Furr.* & non minus tenentur, quam qui manu rem effecerunt. *ἡ γὰρ ἡν περὶ αὐτῶν καὶ οὐκ ἔστιν ἄλλο τι;* non sine consilio res facta fuisset. *Aristot. d. Poeticâ c. 17.* & quid interest inter suasorem facti & probatorem. *Cic. in Philip. secund.* Dat autem consilium quis vel simplici adhortatione, & si delictum fuerit secutum, non nisi leviori penam erit locus *l. 36. pr. d. Furr.* vel quis persuadet impellit atque instruit, & subministrat modum, & occasionem ad delinquendum per *l. 30. §. 3. ff. d. Furr.*
quod

quo casu, ut pœna aliqua locum habeat, disting. est aut enim ille, cui consilium datum, non erat aliàs delictum ipsum commisiturus, & tunc consulens pari pœnâ cum delinquente punitur, aut verò nihilominus ille delictum erat patraturus, & mitior locum habet. *Boër. decis. 262. n. 2. idem de ad hortante verum, nisi mandatum præcesserit. Potest Consulens quandoque pœnam mali consilii evitare, cum illud nondum ad impletum revocat, & dissuadet, ne id fiat, vel ei notificet, contra quem dirigitur, ut sibi caveat, dum tamen persona non nominetur, ad evitandum scandalum.*

XV.

Non minus tenentur ut complices illi, qui, cum ex Jure proprio vetare possint, & debeant, non tamen vetant, vel delictû, ne fiat, prohibent. Quisquis enim patitur peccare peccatorem, is vires subministrat audaciæ. *Arnobius*, & qui definit obviare, cum potest, consentit. *Augustinus* non ergo caret indicio societatis occultæ, qui manifesto facinori desinit occurrere *c. 6. §. illi etiam x. d. Homicid.*, & qui alios, cum potest, ab errore nõ revocat, seipsum errare demonstrat *c. 2. X. d. Hæret.* quo intendit, *Cicero in Pison.* neque vero multum interest, improbis concionibus rempubl. vexet, an alios vexare patiatur, sic qui ægrotum sanari vetat, tenetur quasi vulnerasset *Chrysostomus 2. ad Cor. 7.* & Judex videns delinquentem, & non impediens, tenetur. *Boër. decis. 83.* Quæritur jam an quis alicujus delicto obviare teneatur, & malefactorem indicare? Intendo autem Extraneum, non eos, qui in alicujus potestate sunt, quos omninò, si potest, à delicto avocare tenetur, qui in suâ manu habet. Et Jure quidem civili negant, quod nemo teneatur obviare alterius maleficio, vel delinquentem indicare, neque alium insultatum defendere, vel prohibere, quin offendatur, licet id facere possit. De Jure verò Canonico ipsam affirmant. Verùm si sine periculo suo fieri posset, largior, aliàs in diversam sententiam ab eo, adeò ut ne in conscientia quidem quis obligetur ad emendationem damni alterius, cum nemo teneatur sibi injuriam aliis gratificando inferre. & illud dicamus facere posse, quod com-

B 2 modè,

modè, & sine periculo, vel in commodo nostro cum vitæ
tüm sanitatis expeditur *Coler. Conf. 7. n. 13.* & licet vel res si-
ne ipsius periculo effici possit. Nisi cum scientiâ concurrat
consensus, non simplex, qui à pænâ immunis, sed conjunctus
approbationi, authoritati, & defensioni, & tunc quin pænâ
mereatur nullus hæreo: sic gravis pænâ expectat Episcopum
loci, qui dissimulat, & non prohibet Concionatorem in sua
Diœcesi falsa dogmata prædicantem, & Dominum civitatis,
vel villæ, qui latrones spoliantes, & occidentes homines, cum,
possit, non persequitur. *Jul. Clar. lib. 5. sent. 5. fin. q. 87.*

XVI.

Non impunè quoque ferunt, qui scelus commissum lau-
dant, assentantur delinquenti quasi re benè gesta, & excusan-
t. Nam si quis reorum causis apertè faveat, & nescio magistratu
pretio interveniente, pro liberatione eorum paciscitur, & præ-
tium sibi vel numerari sinat, vel pro eo fide jubeat, facit illud
indicium auxilii præstiti, ex quo Judex tutò ad tormenta de-
venire possit. *Ordin. Crim. Carol. art. 40. §. wann einer gefan-
gené &c.* Aliàs nuda approbatio pænâ vix meretur: eo modo
enim apud Theologos æstimatur pro delicto solùm negligens
propulsandæ injuriæ, quæ aliis fit. Leges autem id minimè
vindican. aliàs nullus esset litium finis. Quare neque consili-
um malefaciendi secundum ll. habetur in maleficio, nisi acces-
serit nocumentum, Exceptis paucis casibus: nempe propter
solicitationem servi, ut Domino furtum faciat, *l. 1. l. 3. ff. d.
Calumniator.*

XVII.

Quibus succedunt illi, qui opem ferrè tenentur injuri-
am patienti, non tamen ferunt, peccantes in omittendo, quos
etiam suæ pænæ manent; plus tamen puniuntur committen-
tes, quàm omittentes *Vivius decif. 303. lib. 2.* quod fallit in Ju-
dice, gravius delinquente in omittendo. *Item decif. 365.
l. 2.* quando itaque quis se spectatorem alicujus congressus
fuisse docet, talis licet non ut homicida, tamen ut instigator
conveniri potest, auxilium denegans miserè depereundo, li-
cet ipse non cooperativum auxilium præstet, habito se. con-
silio

filio cum auctore cædis, tamen si homicidio adfuerit cum en-
se sive evaginato, sive non, dicitur auxilium mediatum præ-
stitisse, nullum quanquam fecerit ictum, cum ex tali assisten-
tiâ offendens reddatur audacior, & offensus timidior, præ-
sertim si juxta homicidam, vel interfectum stet. *Coler. conf.*
7. n. 39. 40. & seqq.

XVIII.

Tandem complices sunt, qui factum reticent, quod ta-
men notum facere ex Jure aliquo tenebantur. Aliàs con-
fiscus, qui absque ulla partitione scivit delictum, ejusque nu-
dam notitiam habet, non autem facultatem prohibendi, regu-
lariter pœnâ aliquâ non tenetur: cû nemo teneatur delictû al-
terius revelare. *Petr. Theodor. in coll. crimin. Disp. 3. Th. 15. lit. C.*
sunt enim actus merè interni, ex quibus Jus aut obligatio in-
ter homines non nascitur, & per conf. neque puniri possunt,
ut cogitationis pœnam nemo dicatur luere; si verò isti actus
interni in externos influant. h. e. si deindè approbet delictum
simul participi s delicti. *l. 16. pr. ff. d. penis.* tunc in æstimatio-
nem veniunt, ratione istorum actuum externorum, ex qui-
bus meriti sui qualitates accipiunt, statuiturque pœna arbi-
traria pro criminis qualitate, & circumstantiarum varietate,
ita tamè, ut qui sciverit, deindè auxilium præbuerit, sceleris scil.
societate contractâ non minus puniatur quàm Principalis *l. 1.*
§. 2. ff. d. receptor. l. 3. §. 12. ff. ad sel. Silan. l. 9. C. ad L. Jul.
d. vi. V. senb. Disp. ad P. 31. d. 23.

XIX.

Sic qui hominem non quidem interficit, sepulturam ta-
men ejus procurat, & factum deindè celat, fustigatione pu-
nitur. *Carpzov. pr. Crim. p. 3. q. 134. n. 62.* accuratè ergò Ju-
dex advertat, an rei scientia cum voluntate, & consilio coin-
cidat, ut semper teneantur, qui sciunt, & prohibere possunt, il-
lud tamen minimè factitant. Aliud si in eorum facultate non
sit arg. *l. pen. C. d. Furt.* Tenentur igitur parentes ex deli-
ctis filiorum, quibus indulgere sciunt, illis tamen paterno suo
imperio obicem minus ponunt. Exemplo est in sacris Eli sa-
cerdos Israëlitarum. In sociis criminis læsæ majestatis sin-
gularis est, ut teneantur non revelando, *l. 1. pr. C. ad L. Jul.*

maj. hē, si sciverint tractatum proditiōnis contra principem vel patriam, illum quē non patefaciant. *Jul. Clar. lib. 5. sentent. §. fin. q. 87. Bartol. in l. 6. ff. d. parricid.* cujus animam ob id in inferno cruciari dicit Baldus. deplorantem memoriā Domini Donati de Barbadotis, qui propter solam scientiam fuit decapitatus. Rectē verò statuit *Bartolus* ob publicam Principis & Reipubl. utilitatem: uxor tamen sciens maritum suum velle committere crimen læsæ Majestatis non tenetur denunciare, sed dissuadere, & retrahere, ne maritus illud perpetret. Sed uxor sciens futurum homicidium in personam mariti, & non revelans, eādē penā plectitur, quā interfector. *Boër. decis. 262. n. 9.* parentes etiā à penā capitis excusantur, quando non revelarunt tractatum aut defectum filii. Mihius ergò ratione sanguinis puniuntur *Ozasius Decis. 80.*

XX.

Parochiani, qui ex Statutorum, dispositionibus coguntur denunciare delicta commissa in eorum parochiis si veras probationes aperiendo reticeant, tanquam prævaricatores, & complices puniendi sunt penā extraordinariā, ut & Barbitonfores vulneratorum & vulnerantium nomina ab ipsis non ignorata vigore Juramenti præstiti Curie vel Senatui Academicotenenentur referre, & revelare sub certâ penâ. maxime si sciant, & dolosè illa in totum, vel pro parte reticeant, & magis si pecuniā corrupti.

XXI.

Non otiosa quæstio est hæc: Si quis in confessione crimen revelet, v. c. se velle personam certam occidere, an sacerdos illud reticeat, an revelare debeat? Et in genere quidem secreta à Confessionario occultanda, ita ut sacerdos ne à Papâ cogi possit ad confessionem suam aperiendam. In casu tamen proposito poterit Sacerdos illi manifestare, ut caveat, non tamen nominando personam.

XXII.

Alio quæstio est: an complices criminis de socio interrogari possint? Et Resp. quod reus non possit de congregalibus suis interrogari, *l. fin. in fin. C. d. accusat. l. 16. §. 1. ff. d. quæsti-*
o. l. 10.

an. c. 1. X. d. confess. interrogatus etiam in casu, in quò de iure
interrogari non debebat, aliquem nominans & inculpans, non
facit indicium ad Torturam contra nominatum Boër. decis.
319. n. 1. ut confessio illius, qui cum aliquà adulterium commi-
sit, non probet adulterium, etiam si sit facta per modum testi-
ficationis, quia socius criminis probans est, in genere autem
depositio complicitis non fit admittenda contra aliquem, nec
si in Testem fuerit receptus ei credatur l. 11. C. d. Testib. ratio-
nem dat Gothofr. in not. ad l. 16. d. question. ne quis alienam sa-
lutem in dubium deducat, qui de sua desperavit. Cùm expe-
rientià compertum sit nominari sæpè infontes. Et licet mori-
bundus nudè nominaverit, non valet, cum illa sola ad torquen-
dum non sufficiat per l. 6. C. d. probation. l. 8. §. 1. C. d. question. l. 3.
§. 1. ff. ad Scl. Sillan. Moller 2. semestr. 18. Gomez 3. resolut. 13.
num. 16. quamvis nominatus homo malæ famæ sit, quia
iuxta Menoch. d. arbitr. quest. lib. 2. cent. 5. casu 474. n. 48. et si
quis sit infamis Judæus, & legibus odiosus, tamen convinci de-
bet per testes idoneos. Nulli ergò de se confessio adversus
alium in eodem crimine est credendum. In famis namque
fidem non facit, qualis reus confessus, & convictus est. Wis-
senb. ad navb. disp. 37. sb. 10. distingvit inter reum de se ultrò
confessum, & eum qui convictus non confessus est. Ultrò
confessum non interrogandam dicit de complicitibus: quia ti-
mendum, ne tam facile alios oneret, quàm facile de se confes-
sus est. Convictum verò in confcios interrogari posse, quia
credèdum non facile innocentes oneraturum, qui ne nocens
quidem confiteri voluit. Alii distingvunt aliter, quod aut
crimen tantum privatam intendat utilitatem primariò, non
offensam, vel odium alterius, ut homicidium, ad quod perfi-
ciendum unus quoque sufficeret, & non posse aliquem de
complicitibus interrogari dicunt, aut publicam, vel aliorum
concernat odium, & offensam, ad quod plures requirerentur,
& de Complicitibus aliquem interrogari debere dicunt. Sic in
crimine læsæ Majestatis tam divinæ, quàm humanæ deponere
cogunt super complices, quod & locum habere dicit Colerus
102. fil. 33. n. 2. in scortatione, & adulterio: cum non principali-

Spid. p. 1099. 6.

Excusatio erga complices
in dicitur e nimo confict.
Spid. t. c.

ter in alterius offensam, vel injuriam committantur, sed magis quæstus gratia, vel explendæ libidinis causa. Et quod tales adulteræ cum puellis & Juvenulis scortationi indulgentibus soleant tanquam sui similibus conversari, quo casu dictum complicitis facit indicium ad torturam contra socium.

XXIII.

Hodiè rei de se confessi de consuetudine generali semper interrogantur etiam de Complicibus Mascard. *d. probat. lib. 3. concl. 1311. n. 51.* ut sæpius differatur executio pænæ ob necessitatem indagandi complices delicti *l. 29. ff. d. panis in criminibus* sc. à pluribus commissis, ob evidentiores, & faciliorem illius probationem, donec alterius fugitivæ pænæ copia haberi possit, & ambæ simul confrontari queant. præsertim in delictis occultis, & difficilis probationis, ut in Furto, quo focii criminis dictum facit torturæ obnoxios complices. Sicut & adulterinam monetam exercentes *l. 1. C. d. Fals. mon* per tormenta de correis quæri possunt, ut fateantur, & Complices simul prodant. Perez ad *b. Tit. n. 3.* Si vero inquisitus crimen fateri nolit, cum Complice suo confrontetur, quò veritas ex mutuâ colloctione, variatione aliisque signis facilius eruatur, quæ confrontatio sine sufficientibus indiciis non est adhibenda, si actionem injuriarum effugere vult Judex, quod ad solam inculpationem virum honestum cum inquisito confrontari faciat. Ne quoque colludant invicem de veritate occultandâ, segregandi sunt complices, & in distinctis carceribus detinendi. *Ord. Crimin. Carol. art. 11.* cujuscunque sexus sint, ne de confictis confessionibus edendis clam conspirent, aut de supprimendo crimine deliberent.

Et tantum de generalibus, quæ circa complices observanda veniunt.

XXIV.

Jam ad specialia delictorum genera, quæ quidem frequentiora sunt, secessum facio, quantum fieri potest ex illis cogniturus, quæ complices jura obtineant, & frontispicium assigno crimini Furto ob, innatam *Φιλαρρηγίαν* hominibus valdè

valdè usitatum. Quicumque igitur deliberatò atque dolo-
sè in ipso actu furandi opem & auxilium per adum proxi-
mum (non verò remotum & mediatum, ubi mitior pœna lo-
cum habet.) furi præbet, ac per hoc causam dat Furto imme-
diatam, ministerium fortean ad res furripiendas præbendo,
manu sua fraudulentè & dolo sè Furi scalas (non si infcio ip-
so) vel ferramenta ad estringendum præbendo, vel ipse osti-
um estringendo, item consilium cum auxilio dando i. e. im-
pellendo, instruendo ad furtum faciendum l. 50. §. 3. d. Fur-
tis (consilium enim nudum sine ope extra ordinem, non or-
dinariè, punitur §. 11. Inst. d. Furt. vidl. 53. §. fin. d. V. S.) res à
fure contractatas recipiendo, & abscondendo animo lucrifica-
ciendi (secus si nihil inde sperant, quoniam furtum absque
animo lucrandi non committitur §. 1. Inst. d. Furt.) pœnâ
suspendii plectendus est, Schneidw. add. §. 11. Inst. d. Furr.
Mascard. d. probat. vol. 1. concl. 159. n. 26. l. 54. §. 4. ff. d. Furr.
Landrecht art. 13. lib. 2. Verb: Wer Diebe hauffet / oder hœlet /
oder einen mit Hülffe darzu stärket / wird er des überwunden /
man soll über ihn richten / als über jenen / der es selbst gebrachte hat
quæ omnia tamen conjunctim intelligi debent. Nudi enim
aliàs receptatores furum arbitrariâ pœnâ, relegatione in
perpetuum &c. mulctantur. Ut & dolosi, & scientes (igno-
rantes nullam pœnam merentur, quam ignorantiam militan-
tibus contra eos indicii juramento obtinere debent Gail.
lib. 2. observ. 48. n. 23. & seqq.)

XXV,

Rerum ablatarum Emtores pœnâ arbitrariâ carceris,
relegationis, vel mulctâ puniuntur, & præter illam mulctam
tenentur Domino rem ablatam restituere extantem. Si b. f.
Emtor fuerit, ob consumptam tenetur in id, in quo factus est
locupletior. Malæ fid. v. Emtor, sive extet, sive consumpta fue-
rit, simpliciter ad æstimationem tenetur arg. l. 14. C. d. Furtis.
ejus sc. temporis, quo res unquam fuerit plurimi, sc. à tempo-
re furti commissi ad rei judicandæ tempus, quia ab eo tem-
pore fur in perpetuâ morâ est l. 8. §. 1. l. ult. ff. d. Condit. Furr.
Bachovius d. action. disp. 4. §. 20. & in not. ad Vvesenb. d. Con-
dit. Furr. n. 3. Magnif. D. Struv. Ex. 18. th. 56.

C

Et

XXVI.

Et hæc obtinent, licet plures complices simul Furtum committant, ubi omnes suspendendos esse Juris est expedi-
 ti l. 7. §. fin. l. seq. d. Jurisditt. Constit. Elect. 32. p. 4. sive pater
 & filius, sive maritus & uxor simul quid contrectaverint. Quæ
 tamen pœna filiet, quando factâ divisione æquali rei furtivæ
 cujusque portio ad valorem quinque Ducatorum non ascen-
 dat, in furto nempe simplici; Aliud quando illud fit à pluribus
 cum effractione ædium violentâ, & seditiosâ, quo casu om-
 nes & singuli suspendendi sunt, etiamsi factâ divisione por-
 tio unius cujusque quinque solidos non excedat. Constit.
 Elector. 32. p. 4. §. und wo ihr viel. Ordin. Crim. Carol. art.
 159. Carpzov. pr. Crimin. 9. 78. n. 34. Dan. Moller. ad Constit. Elect.
 32. n. 15. p. 4. Matth. Berlich. p. 5. concl. 48. n. 121. Quid si plu-
 res fuerint complices, unus verò tantum deprehensus, ejus-
 quæ portio Domino restituta? pœna mitiganda est, & fur de-
 prehensus virgis cæsus in perpetuum relegandus est. Carp-
 zov. part. 2. q. 80. num. 30. idè quod in pœnâ furti dictandâ
 maximopere attendendum damnum per furtum factum, nec
 non luerum ex furto acquisitum, juxta Sanctionem Carolinam
 art. 160.

XXVII.

Hæc de iis, quæ accidunt circa furtum committendum.
 Isto verò perfecto opem præstans ad fugam, viam monst-
 rando, quâ prosequentes fallat, vel occultans furem, ne depre-
 hendatur, resque furtivas vendat &c. ut auxilians, licet sciens,
 non punitur, sed extraordinariè fustigatione coercetur, ut &
 ille, qui furi modum, & occasionem furandi notam facit, lo-
 eumque ostendit commodè intrandi, licet aliquid inde lu-
 eratus fuerit, non patibulo annectitur, sed arbitrariæ pœnæ
 subditur per Constit. Elect. 40. p. 4. ibi: Die jenigen so mit Rind-
 schassen oder Anweisung zum Diebstahl geholfen, sollen mit Strau-
 penschlägen an sser Lande verwiesen werden. Qui verò socii fur-
 tum committentibus in excubiis sunt, & delicto consummato
 ex rebus tantùm participant, quantum ad pœnam mortis di-
 ctandam sufficit, puta ultra quinque Ducatos Ungaricos non
 minus

minus ac focii laqueo suspendi debet. etsi manum non admo-
veant, *Constit. Elect. 34. p. 4.* aliud si commissio furto tantum de
rebus ablatis participaverint, vel consumserint, ubi in perpe-
tuum solum relegantur.

XXIIX.

Furto affine est, licet atrocitate superet. 1. Sacrilegium, *Speid. voc. Sacrilegium*
quando sacra, vel res DEO dicatae spoliantur, & auferuntur. *p. 1099. seq.*
Hujus si plures fuerint Complices, omnes rotam concundi de-
bent, cum tot debeantur, poena, quot delicta commissa, hocq;
praeter aliis gravissimum sit. *Ordin. Crim. Carol. art. 174.* si videlicet
omnes ipsi sacrilegio, vel spolio interfuert, nam in Excubiis
qui sunt, beyder Kirche Wache halten/non poenam rotam sed gladii
tantum afficiuntur, eorumq; cadavera demum rotam affiguntur.
Carpx. pr. Crim. p. 2. q. 89. n. 48. & seqq. fustigationem vero lu-
unt, vel relegationem in perpetuum, interdum quoq; suppli-
cium gladii, qui sacrilegio jam commissio opem & auxilium
praebent, res sacras ablatas vendendo, aut occultando vel de
iisdem participando. Et ut plurimum horrendam morte pereunt
Sacrilegi, prout Erasmus edocet in *adag. de auro Tholosano*. Pia
est Euripidis sententia, quam refert *Hugo Grotius d. J. B. & P.*
lib. 3. c. 12. n. 7. *Homo quisquis urbes vastat, & Diis manibus sedes*
sacratas, templaq; haud recte sapit, nam similis ipsum pestis excidit
manet. Sic Scipio captam Carthagine milices donis ornat. ex-
ceptis, qui in Apollinis templum peccaverant, & Marcius Phi-
lippus ad Diem cum venisset, metari sub ipso templo, ne quid
in loco sacro violaretur, iussit.

XXIX.

2. Plagium, quod est Furtum, & suppressio hominis li-
beri, vel servi alieni. *Wissenb. ad navb. disp. 36. th. 20.* hodie ex L.
Constantini l. fin. C. ad L. fab. de plagiar. gladio animadverten-
dum, ut & in foro Saxonico, *Perr. Heig. part. 32. n. 2. & 3.* quod Ju-
ri divino quoq; consentaneum *Wissenb. ad b. Tit. n. 4.* Et non
tantum ipsi plagiarii, homines lucri animo auferentes, sed &
opera auxiliumque ferentes, & vendentes ejusdem delicti sunt
complices, gladioque mulctantur. *Heig. pr. Const. 32. n. 54. Perez.*
in C. h. t. n. 6.

C 2

3. Quando

3. Quando plures arbores furtim incidere, quo casu omnes & singuli tenentur in solidum. Et præter æstimationem damni poenam 30. solidorum duas sexagenas antiquas zwey alte Schock / *Jure Saxon. art. 28. lib. 2. Landrecht* Solvere tenentur *Const. Elector. 37. p. 4.* nec solutio unius alium liberat *l. 6. pr. arbor. furt. casar.* cum aliàs quoque in penalibus omnes in solidum teneantur, & quod unus præstat alium non relevat *l. 11. §. 2. ff. ad L. Aquil. l. 34. ff. d. Injur. l. 15. §. 2. ff. quod vi aut. clam.* & quidem pro unaquaque arbore incisa hi 30. solidi solvendi sunt *arg. l. 10. ff. arb. furt. cas. d. Constit. Elect. 37. part. 4. verb.* Und darzu vor idem abgehauenen oder verderbten fruchtbaren Baum / licet semel, & unâ vice præciderint. *Colerus p. 1. decis. 145. n. 7.*

4. Qui in Banno ferino bestias capiunt, atque furantur, ob furtum illud laqueo suspenduntur, seu forenses fiunt, sive extranei, h. e. non Electoratus Saxonici subditi. Etiam ii, qui temeratoribus venationum operam & auxilium præstant, & de lucro participant, *arg. l. 5. ff. d. Furt. Sanctio Electoralis D. Ang. mense Octobr. An. 1584.* Ista ita se habet: *Als ordnen und setzen wir / aus Landes Fürstlicher Obzucht / und mache hiermit / daß nun hinführo die Straffe der Wtuprats Dieb: / und schützen / auch deren so dieselben hauffen / hegen / oder ihnen wissentlich eintrigley Weiße unter schleiff geben / in unsern Landen der Galgen seyn soll etc.*

Sequitur Homicidium: Circa quod maximè etiam Complices propter varias circumstantias jura singularia constituta habent. Pœna homicidii ordinaria est mors, dictante ipsâ sacrâ scripturâ, quod tamen generaliter dictum restringendum est ad sanum sensum; illa enim dicta pœna locum non invenit, quando in rixâ seu tumultu plurium quis est occisus, isque qui reverâ occidit, certus fieri nequit *l. 17. ff. ad L. Corn. d. sicar.* aliud si conspiratione factâ, vel destinatâ voluntate, destinatoque animo occidendi (qui animus, & tractatus de delicto

13
licet perpetrando præcisè requiritur, ut omnes teneantur, *Decius. cons. 76. vol. 3. n. 10.* plures convenerint, & sibi mutuum auxilium alterum occidendo præsterint: tunc enim, licet unicum saltem vulnus fuerit infligam ab uno, vel multis, sive de authore constet, sive non, pœna ordinaria legis Cornelie locum habebit, omnesq; capite plectendi. *Ordin. Crim. Carol. art. 148. pr. ibi:* Eoerliche Personen mit fürgesetzten und vereinigten Willen und Muth jemanden bößlichen zuermorden hüßf/ und Beystandt thuen/dieseiben Thäter alle haben das Leben verwirckt *arg. l. 15. ad L. Corn. d. Sicar. Carpzov. p. 4. Constit. 7. de fin. 6. Gail. lib. 2. observ. 109. n. 10.* si verò constet de uno mortiferum vulnus infligente in rixâ subito contingente, is tantum tenetur, qui vulnus inflixit, si verò plures vulneraverint, & de nullius primo vulnere constet, ad pœnam mortis non deveniendum *arg. l. 17. ff. ad L. Cornel. d. Sicar.* sed extraordinariè multâ pecuniariâ, vel carcere, vel relegatione coercentur; quando autem lethalia sunt vulnera, & quidem plura in eadavere occisi, singuli vulneratores, si certi sunt, plectuntur capite. *Berlich. p. 4. concl. 11. n. 33. & 34.* secus si singula lethalia non sint, licet omnia conjunctim vulnera mortis causam præbuerint, ubi pœna extraordinaria. *Menoch. l. 2. art. birr. quest. cent. 4. c. 362.*

XXXIII.

Quid autem Juris, si mandet quis vulnerari, occidi autem vetet, & tamen homo à mandatario occidatur? Resp. mandantem æquè gladio dignum, atque mandatarium. *c. ult. d. Homicid. in 6. arg. l. 38. §. 5. ff. d. pen. l. 6. C. ad L. Jul. d. vi publ. Visib. ad Pand. disp. 35. th. 18.* Qui enim de actu tenetur, simul teneatur de his, quæ illum ex actus vi sunt consecuta *arg. l. 27. §. 8. ff. ad L. Aquil. Grot. de J. B. & P. lib. 2. c. 17. n. 12.* secus, si mandet tantum alapas infligi. *Suarez in Thesaur. recept. sent. lib. M. n. 49.* sic Ariarathes Cappadocum rex, eo quod Melani anni exitum per lasciviam obstruxerat, cum ejus perrumpentis impetu elatus Euphrates raptâ parte Terræ Cappadocum, & Galathis & Phrygibus damnum intulisset, permisso Romanis Judicio talentis trecentis dispensatum

dium sarcivit. *Hugo Grot. d. 7. B. & P. lib. 2. c. 7 n. 12.* licet aliàs
mandatum sit stricti juris, h. e. per idem impleri debeat, non
per aliud, quàm erat id, quod mandator præscripserat, cum
mandatum eo demum casu extendere liceat, si constet, quod
præscriptum erat, non præscriptum fuisse sub speciali suâ for-
mâ, sed sub consideratione generali, quæ aliter quoque ob-
neri possit, hic autem mandans scire debuisset, idem mode-
rari arbitrio suo mandatarium non posse, neque in ejus po-
testate esse, certo loco, certæ, & definitæ magnitudinis vulnus
infligere, imò novum non sit, eadem imputare ei, qui ipse
non fecerit *l. 3. §. 5. ff. d. pen. cum nihil intersit, an quis oc-
cidat, an verò mortis causam præbeat. l. 15. ad. L. Cornel. d.
sic. ar.* sin aliàs Homicidium erat facturus, illud mandans ordi-
nariè non punitur. Præsumitur autè illud ex inimicitia capitali
inter interfectum, & interfectorem, nulla autem inter interfe-
ctum, & mandantem, vel si ab interficiente præcesserint minæ,
vel mandans inferior sit mandatario. *Arnold. d. Reiger in
Thesaur. pract. verb. Homicid. n. 55.* contrarium sentit. *Bronch,
Evans. 2. misc. 65.* Alius casus est hic: Titius ab aliquo offensus,
Cajum fratrem rogavit, ut injuriam illatam vindicaret, &
ulcisceretur, Cajus illum interfecit, quæritur: an Titius tan-
quam mandans, teneatur. Neg.

XXXV.

Raptores; robbatores, vel grassatores qui in stratâ publicâ
sine interfectione furantur. Rauberey Freybeuter/Puschlöpffer/
Jure Civili per *l. 28. §. 10. d. pen. capite puniuntur, quando scilicet
cum ferro homines aggressi fuerint, indistinctè omnes com-
plices Matth. Coler. p. 1. decis. 185.* eorumque cadavera rotæ
faciæ executione imponuntur. homines simul interficientes
rotâ contunduntur *Const. Elect. 5. §. 5.* Et prior pœna non tan-
tùm persequitur Raptores, principales, sed eos quoque qui li-
cet manus non admovent, neque res viatoribus eripuerint,
in robbariam tamen consentiunt, præstando opem, & auxili-
um, sine quo rapina causam suam non accepisset, viatores ad-
grediendo, terrorem incutiendo, fugam eorum præveniendâ
ad res relinquendas cogendo, in excubiis stando, dummodò
si

fi insuper aliquid auxilii attulerint, aut ad minimum de rapinâ participaverint. *l. 1. §. 1. ff. d. receptor. Constit. Elect. 39. verb.* Und hernach von den gestohlenen Stücken so viel empfangen und participiren. Quod si Grassator mandatum Domini sui producit, & nihil de rapinâ sperat, aut participat, à poenâ mortis quidem, non tamen omni supplicio tutus est. *Anton. Gomez. d. delict. c. 3. n. 42. in fin. pr. Ord. Crim. art. 126. verb.* Ein ieder bößhafftiger Räuber. Mandans autem Dominus ordinariè capite puniri debet. *Prosp. Farinac. part. 5. Oper. Crim. quest. 135. n. 6.* ipse enim videtur occidisse. Sic Lege Fabiâ in Dominum animadvertitur, quando servus ipsius, ipso sciente, alienum servum subduxit *l. 2. ff. d. Noxal. act. l. 7. qui sine manum.* à quâ tamen panâ immunes sunt Robbariam approbantes, eiq; presentes, sine omni tamen auxilio, *Menoch. l. 2. arbitr. jur. quest. cent. 4. cas. 349. n. 10.*

XXXV.

Gravius delictum est latrocinium, quando quis spoliū seu lucri causa homines trucidat, quod lucrum præcisè spectandum, ita ut si illud absit, latrocinium dici non mereatur. Qui itaque socium criminis, ne furtum perpetratum manifestetur, vel ut raptas res solus retineat, occidit, latrocinium committit propter spem lucri, & rota percutiendus est. *Sandrecht art. 13 lib. 1. verb. alle die einen Mann &c.* Et hæc coercitio locum habet non in latrone tantum, sed eo quoque qui auxilium præstat, latroni in excubiis est, item illo, qui in crimen istud consentit, approbat & de spolio participat, ut & qui latronem apprehendere potuit, noluit tamen *l. 1. §. 1. ff. d. recept.* si hoc fiat ex proposito, & præcedenti tractatu, item qui scientes dolo malo occultant, & pecuniâ acceptâ non apprehendunt, cum possent, receptatores sunt. *l. 1. l. 2. C. d. His qui latron. VVisensb. ad Pand. disp. 31. th. 22. Carpzov. pr. Crim. p. 1. q. 22. n. 30. 31.* Et quamvis Latro complicitibus suis rem minimam de spolio dederit, v. g. de Centum surreptis unum tantum florenum, tamen pœna ordinaria locum habet, quia gravius peccat, qui obspolium minimum tantum si el^o patrat, imò si vel nihil acceperit, sequiori sexui, mulieribus propter societatem cum

cum latronibus contractam, quandoque relegationem tantum imponi probat. *l. 39. §. 4. ff. ad L. Jul. d. adult. arg. l. 38. §. 1. ff. d. tit. Nov. 134. c. 10.*

XXXVI.

Assassinium sequitur, dictum non à sciendo, quasi scindat animam à corpore, sed ab Assassinis Incolis Afrix, seu populis Parthicis, aliàs Afacida: dicti *Paul. Emil. lib. 5. d. reb. gest. Francor.* populo Christianis maximè infenso, & quocunque modo istos trucidanti, nihil sanctius se facere arbitrantur. Hodie Banniti dicuntur, certâ pecuniâ conducti ad homines prosternendos, inde dictum Homicidium conductitium. Ejusdem generis sunt Malandrini, qui prope littus maris versantur, & similia facere soliti sunt, in quibus hoc singulare est, quod, licet aliàs semper constare debeat de corpore delicti, tamen si confiteantur, se homines ignotos occidisse, & in mare abieciisse, possint ex hâc confessione damnari, etiam si aliter de corpore delicti non constet.

XXXVII.

In assassinio non tantum puniuntur Principales, sed & mandans, cujus mandatum habetur pro perfecto actu, & puniuntur ordinariè etiam effectu non secuto per mandatarium, item receptantes, defendentes, & occultantes. *cap. pro humani r. d. Homicid. in 6.* Ita tamè ut assassinus pecuniam accipiens rotâ contundatur, assassinator autem pecuniam præbens, tantum ordinariâ homicidii pœnâ plectatur. *Carpz p. 4. Const. 6. def. in. 9.* Aliud si quis per assassinum patrem, filium vel Conjugem occidere mandaverit, quo casu culei pœna infligenda venit. *Jul. Clar. pr. Crim. p. ult. q. 24. n. 1.*

XXXIIX.

Perduellionis crimen est ultimum supplicium, & memorie rei post mortem damnatio *§. 3. Inst. d. publ. Judic.* quâ pœnâ heredes quoque perduellis, itemque proximi olim, licet criminis complices non fuerint, tenebantur, ut docet Exemplum Sejani interfecti apud *Tacit. lib. 5. annual.* Cleandri apud *Lampridium in Commodo.* quæ capitalis pœna circa liberos ex constitut. *Arcadii, & Honorii l. 5. C. ad L. Jul. Maj.* mutata est

est, incapacitate tamen omnis hereditatis (quæ confiscatio bonorum parentum an pœna liberis sit, quærit *Hugo Grot. d. 7. B. & P. l. 2. c. 21. n. 10.*, negans autem, eo quod bona illa liberorum futura non essent, nisi à parentibus ad ultimum Spiritum conservata *l. 3. ff. d. Interdict. & releg.*) cum perpetuâ infamiae maculâ omnisq. honoris privatione puniuntur tam ante, quàm post crimen nati. Tenentur autê Principales, complicesque omnes. ille tamen inprimis, cujus dolo malo quis adactus est, quò adversus rempubl. aliquid molitur *l. 4. ff. ad l. 7ul. Majest. i. e.* cujus dolo malo conjunctio constata, vel factio, aut foedus adversus Rempubl. initum, aut qui pretio aliquem, ut principem occidat, conducit, aut qui Exercitum auro vincit, ut oppida, castra hostibus dedant. Sola reticentia non facit quem perduellionis reum.

XXXIX

Perduellis etiam est, qui confessum in Judicio reum, & vinculis detentum emisit *l. 4. pr. in fin. ff. h. Tit. ad L. 7ul. M.* quando verò reus fraude, vel foecordiâ Custodis & Commentariensis erumpit. extra ordinem puniuntur *l. 8. l. 10. l. 12. §. ult. d. Custod. reor. VV. senb. in Paratit. ne quis eum qui in Jus vocab. vixim. & ibi Dn. Hahn. in not. VV. senb. ad Pand. disp. 31. th. 27.* si Universitas aliqua deliquisset, quæritur. an omnes de Universitate habeantur pro complicitibus, & tamdiu puniendi, quam diu aliquis ex illâ superfit? Et dicendum potius, quod mortuis delinquentibus cæteri supplicio non sint subjugandi, nisi factum fuerit consilio & nomine Universitatis: Sic de Execidio Branchidarum per Alexandrum M. factio, hoc est *Cureii* Judicium, quod si in ipsos prodicionis authores excogitata essent, justa ultio esse, non crudelitas videretur, nunc culpam Majorum posteris luere, qui ne viderant quidem militem, adeò Xerxi non potuerunt prodere. malè ergò faciunt rustici à militibus spoliati alios iterum insontes spoliantes ideò, quod essent priorum sodales & complices, cum tamen pœna debeat tenere suos authores *l. 22. C. d. pen. l. 26. ff. eod. & justè demum infligitur, si ipsa pœna ad paucos, metus ad omnes perven-*

D

rit,

ric; *Cicero pro Cluont*, regulariter etiam mitius agendum est cum
multitudine, si calore aliquo, aut cum impetu exorbitaverit.
Hinc illud *Seneca lib. 2. d. ira*. ubi totus defavit Exercitus, ne-
cessaria venia est. & duri hominis, vel potius vix hominis
esse censet *Cicero*: periculum capitis inferre multis *l. 2. offic.*
multo durioris erit, & quali supplicio constringere eos, qui in-
equaliter peccarunt.

XXXX.

In crimine Diffidationis (Est imitatio hostilis, quâ quis
per literas, signum, aliudve factum inimico suo extremam vi-
tâ, sanguinis, aut bonorum denunciat persecutionem. unde
pax publica violatur, & toti populo, vel Universitati periculi,
& damnum imminet) non tantum diffidatores ipsi, licet solus
conatus ad fuerit, & res ad actum non pervenerit, seque ni-
hil tale facturos, inanesque modò minas fuisse testentur, pœ-
nâ pacis publicæ tenentur, ac ipso Jure in Bannum Imperia-
le incidunt, & si deprehendantur, ceu pacis publicæ violato-
res gladio puniri debent. *Const. pac. publ. d. Anno 1521. R. I.*
d. A. 1642. §. ferner zu noch mehr Erhaltung R. I. d. Anno 1555.
§. Wir setzen ordnen verb: wo sie ins Gefängnis kommen / sollen
mit dem Schwerdt als Landzwinger von dem Leben zum Tode ge-
richtet werden. Wehner. in pract. observ. verb. Befehder A-
rum. ad A. B. c. 17. th. 16. Ordin. Crim. Carol. arr. 128. 129. sed e-
tiam eorum complices, receptatores, & adherentes, prædi-
ctam luunt pœnam. R. I. d. Anno 1555. §. Solches alles abzu-
stellen &c. Matth. Berlich. p. 4. concl. 21. n. 9. sic qui literas e-
jusmodi diffidatorias, vel affixionem signorum inflammatio-
nis non suo, sed alterius nomine, aut ad alterius mandatum
dolosè, sciendor (secus si literarum contenta ignoret l. 14. d.
Sicar. quod juratò obtinere, & sic se purgare debet, quod
contenta nesciverit) alicui malum minatur, eâdem pœnâ ple-
ctendus, quâ diffidator ipse, ut & ille, qui literas diffidatori-
as aliorum nomine scriptas emittit.

XXXXI.

Incendiariis pœna ignis infligitur, sive quis ipse incen-
derit.

derit, five per complices suos facere iusserit: Uterque enim mandans, & mandatarius, Conductor, & locator, huic pænæ non immeritò subduntur, cum in delictis ob mandatum nemo excusetur; Idque verum est, si reverà ignem supposuerit, vel materiam igni concipièdo aptam, seu res effectum consequatur, five non; Si verò hoc se faciuros promiserint, effectum non securo i. e. nec posuerit ignem, neque quicquam post promissionem amplius fecerit, locum tunc habet pæna gladii. *Constit. Elect. 17. in fin. part. 4.*

XXXXII.

Venefici noxam per artes magicas inferentes pæna gladii sunt plecendi, & cum his etiam, quorum iussu, & instructu hoc malum perficitur *arg. c. 72. d. R. 7. in 6. l. 169. ff. d. R. J.* Feminae amore Juvenum captæ, quos in capro sibi advehiculant, wann sie die jungen Gesellen auff dem Dofte hollen lassen fustigationis pænâ sustinere debent *Coler. p. 1. decis. 180. n. 14.* hoc nimirum in Juvenum damnum non vergente, si autem damnum per vecturam ipsis infertur, gladio puniri debent. *Constit. Elect. 2. p. 2.* Magos ac sortilegos consulentes per sortes, vel inspectionem Crystalli æquè arbitrariâ pænâ, atque ipsi magi & Sortilegi, affici debent. *Math. Berlich. p. 4. concl. 5. n. 29.*

XXXXIII.

Ad Scortationem, & Adulteria sapius faciunt plurimum Lenones, qui propterea tanquam Complices horum delictorum certis pænis digni sunt. Quando itaque matrus Lenone (Germ. Hanrey) *Gloss. ad art. 13. l. 1. Landrecht n. 10.* Cornutus latine, inde quod alii duobus digitis cornuum specie ductis virum per focordiam ad uxoris adulteria conniventem indignant. *VViesenh. ad Pand. disp. 30. th. 12.* conjugem suam, vel parentes (non cognati, vel sanguine conjuncti,) filias suas (filios scortari permittetes, nequillud impediendes, sed potius adjuvantes arbitrariam pænâ pro ratione circumstantiarum luunt.) vel viduam turpis quæstus causa (si enim ex levitate fiat, non lucrandi animo, cessat pænâ gladii, & in il-

lius locum succedit fustigatio cum relegatione perpetuâ. *Ordin. Matrim. Elect. Saxon. Anno 1624. p. 4. §. würde aber* ad libidinem explendam alii, vel semel tantum prostituunt, aut hoc ipsum ab uxore, & filiabus perpetratum non improbant, sed scientes patiuntur, & permittunt: veluti cum maritus fingens se dormire permittat alios ad uxorem suam accedere, & postea cum adulteris tranfigat, pecuniamve accipiat, imò quando comperto adulterio non irascitur, *Ordin. Crim. art. 122. ultimo supplicio puniantur. Neuenhahn, latè in Tract. de Jure viduit. p. 202.* si verò effectus non fuerit secutus, sed Lenocinium tantum intentatum, extraordinaria pœna locum inveniet *l. 1. §. 2. ff. d. Extraord. criminib.* non ultimum etiam supplicium, sed fustigatio cum relegatione perpetuâ diciari debet, quando maritus sub spe lucri quidem facit, nihil autem præter spem accipit. *Carpzov. pr. Crim. p. 2. q. 71. n. 51.*

XXXXIV.

Non autem hæc intelligenda sunt, quasi maritus non possit adulteræ condonare, cum in adulterio transactio hodie impunè fieri possit. *Nov. 134. c. 10. auth. sed hodie C. ad L. Jul. d. adult.* quanquam secta nostrorum temporum hæc Jura non approbet. *Val. Riem. Illust. q. decad. 15. q. 3.* quadantenus tamen sequitur, *per Const. Elect. 19. p. 4. §. doch wollen wir.* Sed quando sciens volensque alteri concedit. Lenones fœminas extraneas prostituentes, itemque delicti ministri (qui nam sint vide eleganter *Gothofr. in not. ad Nov. 134. c. 10.*) jure Civ. capite plectuntur *l. 1. §. 2. d. Extraord. Crimin. l. 8. l. 29. §. 2. l. 10. §. 1. ff. ad L. Jul. d. adult.* hodie in Imperio Romano Lenones, quorum ope & operâ stupra & adulteria conciliantur, & committuntur, pro delicti qualitate arbitrariè, exilio, exhibitione pro numellis, aurium mutilatione, vel fustigatione coercentur. *Ordin. Crim. Carol. art. 123. ibi: Dacht dem zum offtern Const. Elect. 29. p. 4. §. fin. verb. würde auch.*

XLV.

In Rapto eadem pœna (quæ est capitalis *Lun. C. d. Rapt. virgin. si copula carnalis accesserit B. Magnif. Ungep. ad Decret.*

cret. Tit. d. Raptor. n. 3.) imminet complicitibus, auxiliantibus, & comitantibus, sociisque à principio, ut in ipso actu deprehenſi capite puniantur, & bona publicentur. raptæque applicentur virgini. *l. 1. C. d. Raptu.* Ex poſt facto autem, non in ipſâ rapinâ deprehenſi, aſſociantes, & receptantes capite puniuntur bonis non publicatis. *Ludov. Carer. tract. crim. p. 454. n. 1.* ſi nimirum Complices præcedenti tractatu, & coadunamēto prius conſenſerint, ut rapiant, non ſi ſimpliciter reperti ſint in ſocietate raptoris abſque præcedenti tractatu *l. 2. §. 4. d. vi bonor. raptor.* Jure Canon. Clerici à gradu ſuo deſcendantur, & Laici excommunicantur, unâ cum adiutoribus ſuis *c. eos 1. & can. d. puellis 4. C. 36. q. 2.*

XLVI.

Circa famoſos libellos obſervandum, quod Complices pœnâ arbitrariâ coërceâtur, ut ſunt conſulentes, dimittentes paſquillum cadere in plateâ, legentes Inventorem, & non propalantes, Inventores paſquilli, eumque non lacerantes, aut comburentes, ſed in publicum proferentes, licet authorem ejus nominent, & demonſtrent, ſi modò nondum ab alio divulgatum fuerit nomen. Ac proinde negotiator ab alio negotiatore publicis nundinis famoſum libellum emens, iterumque vendens, hâc pœnâ non tenetur.

XLVII.

Falfarii monetarum Imperatoris, aut Statuum Imperii (Extranei enim Regis falſificâs mitiori pœnâ, gladii forſan plectendus eſt) gravem pœnam merentur ſclammorum nimirum exuſtionem ex Conſtitutione Conſtantini Imperat. *l. 2. C. d. Falſ. monet.* ſi monetam ratione materiæ falſam, & vitioſam fabricant, quæ pœna quoque confirmata eſt in Imperio Rom. Germ. ab Imperatore *Carol. V. Ord. Crim. art. 11. verb. Wiſche falſche Münze machen / Zeichen &c. die ſollen nach Gewohnheit / auch Segung der Rechte mit dem Feuer vom Leben zum Tode geſtraffet werden*) & in foro Saxon, *Petrus Theodor. in Coll. Crimin. diſp 8. th. 6. Lit B.* in Gallia adulterantes monetam Regis in aquâ ferventiſſimâ, & ebullienti ſuffocantur. Hæcque ignis

pœna non solum persequitur illos, qui propriis manibus monetam ex materiâ vitiosâ cudunt, sed & qui illis auxilium, & opem præstant, stando in excubiis, ignem sufflando, vel alio modo delictum promovendo. Fallam etiam monetam scienter, & dolosè postea expendendo, quod tamen hodiè immutatum est in fustigationem cum relegatione. Item talem incarceratum solvendo *l. i. C. d. Fals. mon.* Dominus sciens falsariis Domum suam logans, licet ipse non cuderit, punitur, *d. l. si modò minis non fuerit prohibitus*, ne crimen revelaret (quo casu excusationem meretur) & postea revelare non potuerit, cum metus cessavit. Excusantur tamen pupilli etiam Complices *d. l. i. mulier verò maritum falsarium non indicans* relegatione, aut aliâ pœnâ punitur. *Anton. Faber hoc Tit. defn. 3.* si verò ipsa hoc crimen admiserit parèm cum marito sustinet pœnam. Servi deferentes hoc crimen libertate donantur *Perez, h. t. n. 8.*

XLIIIX.

Ultimam manum imponat crimen atrox Blasphemiz, quæ est dictum contumeliosum in Majestatem divinam. *Perr. Theodor. coll. Crimin. disp. 3. th. 8. Lit. B.* ob quod Deus severissimè homines punivit, & integra regna delevit, in aliumque transfudit *Nov. 77. c. 1.* illam audientes, & non indicantes Magistratibus certam pœnam pecuniariam expectare debent *R. J. d. A. 1595. sub tit. Königl. Satzungen von Go testästerungen /* vel corporalem, carceris, vel aliam pro locorum diversâ consuetudine. Item requisiti, & examinati, & tamen non detegentes *R. J. A. 1548. tit. von den Gotteslästern* vel qui blasphematores scienter recipiunt, illosque aliter promovent. *Vers. welche auch hierüber;* Etiam magistratus tales, corrupti forsan muneribus, non punientes.

XLIX.

Ultimò non gratis annectitur quæstio: si sententia lata fuerit in aliquo crimine, an tantum præsentés complices illa obliget, an etiam cæteris congregalibus absentibus illa feratur? Et Resp. istam facere Jus quoad omnes, præjudicare quoque

quoque non vocatis, nisi tamen intervenerit aliqua collusio,
aut quis habuerit causam ignorantia, vel nova supervene-
rint indicia. Aliàs non debet de eodem delicto pluri-
es quæri, quando scilicet agitur ad eundem finem, si non ad
eundem, secus erit *c. fin. x. d. rejudicatâ* si verò plures commi-
serint, quæritur: an absolutio unius Complicis etiam pro-
aliis, condemnatioque noceat? *Neg: arg. l. 3. C. quib. res. jud.*
non noc. l. 7. §. 2. ff. de accusat. cum non sit novum, ex duo-
bus ejusdem delicti reis alterum condemnari, alterum ab-
solvi. sic in *L. Jul. d. adult.* contingit, ut damnato
adultero integra maneat defensio adulteræ *l. 17.*
§. 6. ff. ad L. Jul. d. adult. Gomez. 3. reso-
lut. 1. n. 88.

Et tantum hoc loco dixisse sufficiat,

DEO SIT LAUS, HONOR,
ET GLORIA.

CQ

COROLLARIA

I.

Vassallus Feudum civiliter non possidet.

2.

Per servum hereditarium, jacente adhuc hereditate, quod ejusdem hereditatis est, non potest heredi acquiri.

3.

Rerum hereditariarum possessio desiderat apprehensionem naturalem.

4.

Extra causam peculiarem possessio Dominis ignorantibus per servum non acquiritur.

5.

Fines mandati excedens non habet actionem negotiorum gestorum.

6.

Delictum licet verum sit, animo tamen injuriandi pro palatum, poenam meretur injuriarum.

7.

Furtum quoad suam formam consistit in contrectatione, non solo lucrando animo, vel insciantione.

8.

Etiam feminae possunt virum rapere, & ob id poenam raptu puniri.

9.

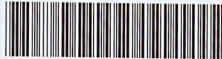
Regulariter in criminibus, & judiciis publicis aetatis suffragio non juvantur minores.

FINIS.

ULB Halle

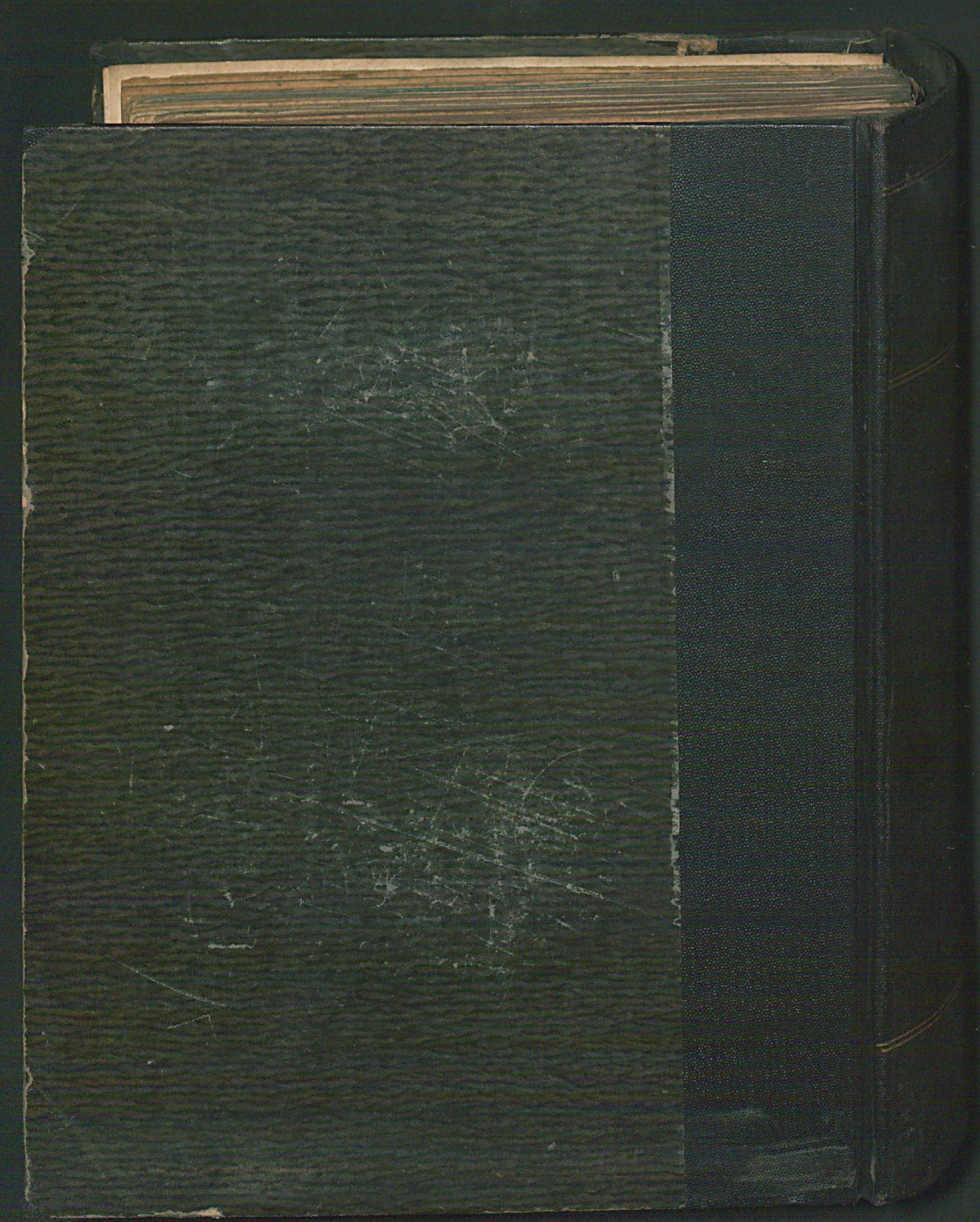
3

005 132 592

VO 17

XXVI. 1663, 7

4.

INAUGURALIS
DICA
DE
OMPLI-
DELICTIS.

7/

uam
D. M. A.
& Suffragio
f. Jctorum Ordinis

hac Salanâ (4)
SIDE
onsultissimo, & Excellentissimo
NE CHRISTO.

J.U.D. & Prof. Publ.
Sax. Facultatis Juridicæ
fessore meritissimo.
tore suo omni honoris cultu
prosequendo.

CENTIA
e Doctoratus gradum, ejus-
ivilegia, & Insignia ritè
tendi
m censura submittit.
Subrman / Haynoviâ Silef.
rio Juridico
oris ante & pomeridianis.

REGI SENGENVVALDI
M. DC. LXIII.

Handwritten signatures and notes in the bottom right corner.